

Γιώργος Βασσάλος

Ο κύβος ερρίφθη. Η πρώτη ψηφοφορία μέσα στο Συμβούλιο της ΕΕ για τον πρόεδρο της Κομισιόν είναι γεγονός. Οι πρωθυπουργοί της Βρετανίας και της Ουγγαρίας, Κάμερον και Ορμπάν ψήφισαν ενάντια στην πρόταση για τον Λουξεμβούργιο χριστιανοδημοκράτη Ζαν Κλωντ Γιουνκέρ.

Τις τελευταίες εβδομάδες οι διπλωμάτες της ηπειρωτικής Ευρώπης πάσχιζαν να κατανοήσουν την τακτική του Κάμερον και με πόσα ανταλλάγματα θα μπορούσε να υποχωρήσει από την τυπική καταψήφιση που δίνει μια διχαστική εικόνα για την ΕΕ. Μάταια, καθότι ο Κάμερον ήταν απλά αποφασισμένος να κάνει μια σαφή πολιτική δήλωση: ότι δεν αποδέχεται την αυξημένη επιρροή της Γερμανίας που κατορθώνει να του αποσπάσει παραδοσιακούς συμμάχους όπως η Ολλανδία και η Σουηδία και τα παιχνίδια της Μέρκελ που πριν τις ευρωεκλογές τον καθιστούσε ότι ο Γιούνκερ δε θα είναι ο νέος πρόεδρος.

Μέχρι τη Συνθήκη της Νίκαιας απαιτούταν ομοφωνία μεταξύ των κρατών μελών για το πρόσωπο που θα αναλάμβανε

το ισχυρότερο πόστο στην ΕΕ, αυτό του προέδρου της Κομισιόν. Η ενισχυμένη πλειοψηφία ίσχυσε λοιπόν από το 2004 όταν διορίστηκε ο Μανουέλ Μπαρόζο. Τότε όμως δε χρειάστηκε να εφαρμοστεί καθότι ο διορισμός του ήταν ένας συμβιβασμός. Αρκετά ευνοϊκός, μάλιστα, για τη Βρετανία, καθότι λίγα χρόνια πριν, ως πρωθυπουργός της Πορτογαλίας, ο Μπαρόζο είχε φιλοξενήσει τη συνάντηση του Τζωρτζ Μπους με τους ηγέτες της ΕΕ που στήριζαν την στρατιωτική κατάληψη του Ιράκ (Μπους και Αθνάρ). Από το ρήγμα που είχε ανοίξει τότε στην ΕΕ με τη Γαλλία και τη Γερμανία να διαφωνούν έντονα με τη στρατιωτική επίθεση, η Βρετανία έβγαине κερδισμένη.

Και παλαιότερα όμως η Βρετανία είχε υποχρεώσει τους εταίρους της σε υποχώρηση από την πρόταση του Βέλγου Ζαν Λουκ Ντεάν (Jean-Luc Dehaene) υπέρ του Λουξεμβούργιου Σαντέρ κι από τον Γκι Φερχόφσταντ υπέρ του Ρομάνο Πρόντι. Η Βρετανία, λοιπόν, δεν έχει συνηθίσει να χάνει όσο αφορά τον πρόεδρο της Κομισιόν και σίγουρα όχι να δέχεται ένα πρόσωπο που έχει εξ αρχής απορρίψει ρητά.

Αυτή τη φορά, βέβαια, τα πράγματα ήταν κάπως διαφορετικά διότι προσέκρουε πάνω στην κεντρική επιχείρηση “δημοκρατικού” λίφτινγκ της ΕΕ.

Η βρετανική διπλωματική μηχανή στις Βρυξέλλες δε φημίζεται για την υποχωρητικότητά της. Διαπραγματεύεται σκληρά σε όλα τα ντοσιέ ακόμα και στις αρμοδιότητες της ΕΕ από τις οποίες έχει αποφασίσει να εξαιρείται, όπως αυτό της συνεργασίας στον τομέα της δικαιοσύνης και ζητά λόγο ακόμα και στις υποθέσεις της Ευρωζώνης.

Ο Κάμερον έχει στην πλάτη του την άνοδο του ακροδεξιού ευρωσκεπτικισμού με τον «Κόμμα της Ανεξαρτησίας του Ηνωμένου Βασιλείου» του Νάιτζελ Φάραντζ, ο οποίος είναι σώμα από το σώμα του Συντηρητικού Κόμματος του Κάμερον και οι θέσεις του διατηρούν σημαντικό έρεισμα μέσα σε αυτό. Και οι ίδιοι οι Συντηρητικοί ηγούνται πολιτικής ομάδας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με σαφείς αντι-μεταναστευτικές θέσεις και που ζητά μία σαφώς πιο διακυβερνητική αρχιτεκτονική της ΕΕ.

Οι Συντηρητικοί έχουν υποσχεθεί να θέσουν τη συμμετοχή της Βρετανίας στην ΕΕ σε δημοψήφισμα μέχρι το 2017, αν πρώτα κερδίσουν τις εκλογές του 2015. Το γεγονός αυτό αξιοποιείται ως εργαλείο πλήρους αναδιαπραγμάτευσης των σχέσεων Βρετανίας και ΕΕ. Οι άρχουσες τάξεις της ηπειρωτικής Ευρώπης θα ήθελαν να δουν τις πολλαπλές εξαιρέσεις της Βρετανίας να ελαχιστοποιούνται. Δεν πρέπει να υποτιμάται ότι μεγάλο μέρος υποδομών στη Βρετανία όπως σιδηροδρομικά και ηλεκτρικά δίκτυα έχουν αγοραστεί από ηπειρωτικές πολυεθνικές.

Με την καταψήφιση λοιπόν ο Κάμερον στέλνει και εσωτερικό μήνυμα αλλά και εξωτερικό προς τους Γερμανούς κυρίως ότι δεν πρόκειται να παρέχει πολιτική στήριξη σε έναν αρχιφεντεραλιστή όπως ο Γιούνκερ και γενικά θα διαπραγματευτεί σκληρά και δε θα στηρίξει την παραμονή της Βρετανίας στην ΕΕ, χωρίς μια σαφή διατήρηση της εξέχουσας θέσης της μέσα σε αυτή.

Τις επόμενες εβδομάδες θα μάθουμε τι ανταλλάγματα έχει ήδη εξασφαλίσει ο Κάμερον - παρότι δε ψήφισε το Γιούνκερ - κραδαινώντας την απειλή του να κάνει καμπάνια το 2015 και το 2017 υπέρ της εξόδου της Βρετανίας από την ΕΕ. Απόλυτα ρεαλιστική είναι η στόχευσή του για έναν Βρετανό στη νευραλγική θέση του Γενικού Γραμματέα της Κομισιόν από την οποία μπορεί να επιβλέπει όλη τη λειτουργία της και να «μαρκάρει στενά» τον Γιούνκερ.

Διεκδικεί επίσης σημαντικό οικονομικό χαρτοφυλάκιο μέσα στην Κομισιόν που ενισχυμένο με το αξίωμα του αντιπροέδρου να του δίνει δικαίωμα στενής επίβλεψης των τομέων της εσωτερικής αγοράς, του ανταγωνισμού, του διεθνούς εμπορίου και της ενέργειας.

Η ντε φάκτο συμμαχία του Κάμερον με τον Ορμπάν έχει κι αυτή την πολιτική σημασία της. Ο Ούγγρος πρωθυπουργός είναι αυτός που έχει προχωρήσει πιο βαθιά στην αυταρχική μετάλλαξη του αστικού κράτους διευρύνοντας το συνταγματικό πεδίο αυθαιρεσίας της εξουσίας, ελαχιστοποιώντας τις ελευθερίες και τα δικαιώματα των πολιτών και βγάζοντας στην ουσία στην παρανομία τις απεργίες. Επισήμως το κόμμα του ανήκει ακόμα στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, γεγονός το οποίο δείχνει ότι μια αντίληψη - ανταγωνιστική στην κυρίαρχη ευρω-φεντεραλιστική - για την αστική κυριαρχία έχει δυνατότητες πολιτικής επέκτασης.

Η επιμονή του Κάμερον ότι η ερμηνεία του αποτελέσματος των ευρωεκλογών δε μπορεί να νομιμοποιεί τον Γιούνκερ κι ότι εν γένει του ευρωκοινοβουλίου δεν είναι σοβαρός μηχανισμός νομιμοποίησης της ΕΕ, τονίζει τη διαφορά αντίληψής του αυτή με τους ηπειρωτικούς ηγέτες.

Σε μια χώρα που το εργατικό κίνημα έχει ήδη υποστεί τη μισό-διάλυσή του τη δεκαετία του '80, ο Κάμερον προχωρεί στις πιο ριζικές περικοπές σε χώρα του πυρήνα της ΕΕ χωρίς να έχει τη δημοσιονομική πίεση των χωρών της περιφέρειας.

Οι τακτικές της εξαπάτησης και της απόσπασης συναίνεσης σε ένα πιο ολιγαρχικό πολιτικό σύστημα από τη μία και του ωμού αποκλεισμού της εργαζόμενης πλειοψηφίας, από την άλλη συναγωνίζονται στα πρόσωπα της Μέρκελ και του Κάμερον.

Δημοσιεύθηκε στο ΠΡΙΝ, 29.6.2014

mygranma.wordpress.com